

**Gemeente
Amsterdam**

Bezoekadres
Strawinskylaan 59
1077 XW Amsterdam

Postbus 79092
1070 NC Amsterdam
Telefoon 020 575 2111
www.zuidas.nl

Retouradres: Postbus 79092, 1070 NC Amsterdam

Vereniging Beethovenstraat-Parnassusweg
Henriette Bosmanstraat 53
1077 XG Amsterdam

Datum 24 mei 2016
Ons kenmerk 20160541 mk/WV
Behandeld door Wiebe van der Veen, Zuidas, wvn@zuidas.nl
Bijlage 1

Onderwerp Antwoord brief waterbeslommeringen Prinses Irenebuurt

Geachte heer/mevrouw,

Op 1 februari jl. hebben wij uw brief ontvangen waarin u laat weten dat er nog veel vragen leven in de buurt over wateraspecten.

Op 3 mei hebben we u een brief gestuurd met hierin een uitnodiging voor een vervolg op het wateroverleg. Een voorstel hiervoor is nader toegelicht tijdens het noordzone overleg van 9 mei jl. Tijdens dit overleg heeft u aangegeven het pas zinvol te vinden om te starten met het wateroverleg als de door u geformuleerde vragen zijn beantwoord.

Wij willen het nieuwe wateroverleg niet vertragen en dat graag met u op korte termijn starten, om die reden en mede gelet op het feit dat uw vragen al geruime tijd bij ons bekend zijn en de antwoorden daarop ook, zenden wij u op voorhand de beantwoording op de door u geformuleerde vragen.

We hopen dat met de gegeven antwoorden in ieder geval een aantal van de bij u levende vragen zijn weggenomen. Wij vertrouwen er op dat met de beantwoording van de vragen wij spoedig kunnen starten met het nieuwe wateroverleg.

Met vriendelijke groet,

Wiebe van der Veen
Themamanager Water
Gemeente Amsterdam
Zuidas

De afzender aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade (van welke aard ook) voortvloeiende uit het gebruik van elektronische berichten.

Een routebeschrijving vindt u op www.zuidas.nl.

Beantwoording namens gemeente Amsterdam (Zuidas en Zuidasdok)

1. *"Voor de ontwateringsdiepte moet niet met het gunstigste hoge maaiveld gerekend worden maar met de werkelijke, uiteenlopende hoogtes."*

Antwoord:

De ontwatering ten behoeve van het grondwatermodel wordt bepaald op basis van de werkelijke maaiveldhoogtes via de Algemene Hoogtekaart Nederland, niet aan de hand van een theoretische maaiveldhoogte of het gunstigste hoge maaiveld. Het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is een bestand met voor heel Nederland gedetailleerde en precieze hoogtegegevens. Een digitale hoogtekaart als het ware. Voor heel Nederland bevat het AHN gemiddeld acht hoogtemetingen per vierkante meter, voor meer informatie en gebruik van de tool verwijzen we graag naar de postcodetool op de website www.ahn.nl.

2. a) *"Voor alleen al het Zuidasdok is een DT-riool nodig (anders 20-50cm verhoging aan de noordzijde)."*

a) Antwoord:

Deze veronderstelling is niet correct, in de theoretische verhoging van 20-50 cm is een toeslag voor klimaatverandering meegenomen, dit is de voornaamste reden voor deze verhoging. Daarnaast wordt een deel van de verhoging veroorzaakt door de ontwikkelingen in de noordzone van Zuidas en Zuidasdok. Het klopt dat hiervoor een drainerende voorziening nodig is.

b) "Dit kan o.i. nimmer voldoende zijn als dat ook de huidige situatie moet verbeteren en de effecten van de projecten in de Noordzone moet opvangen. Bij elk project in de Noordzone is sprake van verhogingseffect in de Irenebuurt. 5 – 10 cm verschil is al niet verwaarloosbaar. Dat is het verschil tussen natte kruipruimtes hier en droge palen elders. Laat staan dat alle projecten bij elkaar opgeteld nog immer verwaarloosbare effecten hebben."

b) Antwoord:

Het grondwatermodel is niet cumulatief, de veronderstelling dat iedere ontwikkeling in het gebied een verhogingseffect heeft op grondwaterstanden is juist, maar het is niet juist om de te verwachten effecten voor iedere ontwikkeling op zich op te tellen. Alle toekomstige ontwikkelingen in het Zuidas gebied, inclusief Zuidasdok, zijn mee genomen in één model, het verwachte verhogingseffect van 5 – 10 centimeter geldt dan ook voor alle ontwikkelingen tezamen. Om dit verwachte verhogingseffect van alle ontwikkelingen ten zuiden van de Prinses Irenebuurt op te heffen wordt dan ook de aanleg van een drainerende voorziening voorgesteld. Een bijkomend positief effect aan deze ingreep, is dat dit ook een positief effect zal hebben op de grondwaterstanden ten noorden van de Prinses Irenestraat. In de plaatjes getoond bij de presentatie op 7 december 2015 is dan ook te zien dat een aan te brengen drainage systeem niet alleen zorgt voor de compensatie van de bouwwerkzaamheden aan de zuidzijde maar ook tot een verbetering in de Irenebuurt zelf.

3. *"We willen dat de gemeente, Waternet en de Rve Zuidas (samen) nu eindelijk eens in kaart brengen welk type fundering de buurt heeft. Had Waternet niet een zorgplicht? Hoe kan je die waarmaken als je niet eens de basiskennis hebt."*

Antwoord:

Het type funderingen in de buurt zal in het nieuwe wateroverleg worden toegelicht aan de hand van een indicatieve funderingenkaart.

4. *"In de Zuidas modellen voor grondwater wordt gewerkt met een nauwkeurigheid die + of – 10cm kan zijn: dat is nu juist de marge waarbinnen het fout of goed gaat in de buurt: monitoring van de werkelijke effecten is dus nodig."*

Antwoord:

Er worden ook werkelijke gegevens gebruikt. Het peilfilternetwerk werkt met 5 waarnemingen per jaar (handwerk). Er zijn ook projectfilters die met dataloggers frequenter worden bemeten (één keer per dag) in het gebied geplaatst en gebruikt voor nadere analyse. Onzekerheden zijn een eigenschap van modelleringen; transparantie hierin is waardevol.

5. *"Als wegen fout zijn aangelegd en er altijd water blijft staan dan dienen de wegen opnieuw te worden aangelegd/verbeterd. Denk aan de tramhalte Irenestraat."*

Antwoord:

Het is correct dat in geval van ernstige wateroverlast op wegen, aanpassing daarvan noodzakelijk kan zijn. De werkzaamheden in de openbare ruimte ter hoogte van de tramhalte zijn uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het Stadsdeel, wij hebben deze klacht doorgestuurd aan de verantwoordelijk wegbeheerder.

6. *"Hoe denkt men de buurt te compenseren voor rotte palen, verzakkingen en overige gevolgen van bouwoverlast? Komt er een fonds à la Utrecht centraal?"*

Antwoord:

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen bouwschade en –overlast. Voordat het Zuidasdok wordt gebouwd wordt een schadeloket ingericht waar schades als gevolg van de bouw van Zuidasdok kunnen worden ingediend. Schades die ten gevolge van andere projecten worden veroorzaakt, kunnen worden geclaimd bij het project dat de schade heeft veroorzaakt. De afhandeling van schades zal bij voorkeur tussen veroorzaker en eigenaar van het schadeobject plaats moeten vinden.

Of en in welke mate er een compensatie wordt geboden voor bouwoverlast wordt nog onderzocht. In ieder geval zal ten behoeve van Zuidasdok een leefbaarheidsfonds worden ingericht. Of Zuidas hieraan gaat deelnemen is nog onbekend, eveneens onder welke voorwaarden zal worden gecompenseerd.

7. *"Wij kunnen ons niet verzekeren tegen schade door grondwater (uitsluitingsgrond in opstalverzekering). De gemeente en de rijksoverheid zijn aansprakelijk. Zie toelichting over verantwoordelijkheden in het Gemeentelijk Rioleringsplan."*

Antwoord:

In het Gemeentelijk Rioleringsplan Amsterdam 2016 – 2021 (hierna: GRP) staat niet aangegeven dat gemeente en rijksoverheid verantwoordelijk zijn voor schade door grondwater. Wel staat in het plan dat het de zorg is van de gemeente om, voor zover doelmatig, maatregelen in openbaar gebied te treffen om structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Verder wordt genoemd dat de perceeleigenaar zelf verantwoordelijk is voor het grondwater op eigen terrein.

Beantwoording namens Waternet:

1. *"De Irenebuurt wordt meegenomen in de metingen door de extra peilbuizen; wij willen de resultaten zien verwerkt in grafieken en dus ook in de analyses."*

Antwoord:

Op verzoek van Zuidas heeft Waternet een verdicht netwerk van peilfilters in en rondom de Zuidas gerealiseerd. Alle meetgegevens zijn via de website <https://maps.waternet.nl/kaarten/peilbuizen.html> in te zien. Zuidas zal een rapportage laten opstellen. De precieze vraag welke gegevens en analyses in de rapportage worden opgenomen zal in samenwerking met de Irenebuurt in het nieuwe wateroverleg worden bepaald.

2. *"Het is onacceptabel dat de verantwoordelijkheid voor het bekijken van de scores bij peilbuizen bij de bewoners wordt neergelegd. We willen een echte analyse n.a.v. de gegevens van de laatste drie jaren. Leg vervolgens de werkzaamheden van de laatste jaren ernaast. Dat nuanceert ongetwijfeld de berekeningen in de gebruikte modellen (en dat het wel meevalt)."*

Antwoord: zie bovenstaand. In het nieuwe wateroverleg zal dit een terugkerend onderwerp zijn.

3. *"Er is nu al sprake van een te hoge grondwaterstand, zie Technisch Drainage Onderzoek (TDO) 2007, herziene versie 2015. Voor de Irenebuurt moet gerekend worden met een ontwateringsdiepte/norm voor bouwen met kruipruimte/woonfunctie en dus niet met de Zuidasnorm."*

Antwoord:

De grondwaternorm is alleen voor nieuw in te richten gebieden. In bestaande gebieden is het geen norm en wordt maatwerk toegepast.

De gemeente past (mits doelmatig) robuuste maatregelen toe in openbaar gebied om hinder van te hoog of te laag grondwater weg te nemen en voert deze samen met andere werkzaamheden uit. Eigenaren zijn verantwoordelijk voor een waterdichte woning; zie het recent vastgestelde GRP waarin het grondwaterbeleid van Amsterdam nader is toegelicht.

4. *"Dit wordt ten onrechte nimmer aangegeven in de aanvragen omgevingsvergunning Zuidas."*

Antwoord :

Waternet toetst aan het standstill-principe: geen significante beïnvloeding van grondwaterstanden in bestaand gebied door ruimtelijke ingrepen. Bij een bestemmingsplan wordt een ruimtelijke onderbouwing en waterparagraaf opgesteld. Hierin dient bij ondergrondse ontwikkelingen een geohydrologisch onderzoek opgesteld te worden om effecten van ontwikkelingen inzichtelijk te maken en mitigerende maatregelen mee te nemen.

5. *"De gemeente heeft ook een zorgtaak in het opvangen van de effecten van klimaatverandering, die kunnen niet ineens als oorzaak boven de andere gesteld worden en dan afgewenteld op de buurtbewoners."*

Antwoord:

De gemeente heeft inderdaad een zorgtaak en het ontwerpen van gebieden en vaststellen van normen gebeurt dan ook op basis van de dan heersende klimaatgegevens. In het recente vastgestelde GRP is het beleid ten aanzien van

grondwater duidelijk toegelicht, hierin is ook de klimaatadaptatieopgave meegenomen.

Link: https://www.waternet.nl/media/88323/grp_amsterdam_2016-2021_-_definitieve_groene_boekje.pdf

In de Visie is dit verwoord als: *"Amsterdam is klimaatbestendig: tijdens extreme neerslag of periodes van droogte leveren overschotten en tekorten van hemel- en grondwater geen schade of overlast op."* Bestaande grondwaterproblemen worden ingebracht in de gebiedsgerichte aanpak van gemeente Amsterdam. Daarbij wordt de invloed van klimaatverandering meegenomen. Klimaatveranderingen en het vinden van oplossingen voor de gevolgen daarvan staan hoog op de agenda van de gemeente.

6. *"Graag vernemen wij wanneer een volledig ontwerp voor de hemelwaterriolering beschikbaar is."*

Antwoord:

De (gewenste) structuur van de hemelwaterafvoer is de bestaande structuur. In elke straat is een HWA-streng gelegen. In de recent opgestelde gebiedsbeoordelingen zijn de vervangingsopgaven van de huidige riolering aangegeven. Met deze vervanging kan het meeleggen van drainage, of gecombineerde drainage voorziening gerealiseerd worden.

7. *"Wanneer worden de bestaande riolen voor hemelwaterafvoer vernieuwd? Planning? De hemelwaterafvoer in de buurt is dringend aan vervanging toe."*

Antwoord:

In de wijk zijn al vervangingen en verbeteringen doorgevoerd. De hemelwaterafvoer dient in enkele straten nog vervangen te worden. Waternet-afvalwater volgt daarin het verstratingsprogramma van Stadsdeel Zuid, daarvan is de precieze planning op dit moment niet bekend. Wanneer er eerder werkzaamheden aan het riool nodig zijn zal Waternet erop aandringen het programma van het stadsdeel naar voren te halen. (Werk met werk maken).

8. *"Wij betwijfelen of alleen drainage de voorziene problemen kan oplossen zoals ook Waternet zelf eerder twijfels had over de doelmatigheid van drainage."*

Antwoord:

Het is correct dat drainage in bestaande gebieden, zoals de Irenebuurt, in Amsterdam als een beperkt doelmatige oplossing wordt gezien. Het meeleggen van drainage zal op de pieken en dalen van de grondwaterstanden gedurende het jaar een licht nivellerend effect hebben. Het werkingsbereik hiervan blijft hoofdzakelijk beperkt tot de openbare ruimte.

Voor nieuwe ontwikkelingen wordt een drainerende voorziening aangelegd zoals bij Zuidas/Zuidasdok in de Prinses Irenestraat, die tevens een positief effect heeft op de grondwaterstand in de Prinses Irenebuurt, zie de beantwoording van vraag 2b in het eerste gedeelte.

9. *"Kan ook gekeken worden of een geautomatiseerd beheersingssysteem naar analogie van de oplossing Bloemendaal (Wareco), wellicht ook bij ons technisch mogelijk is. Ga eens daar eens kijken en praten."*

Antwoord:

Oplossingen elders zijn zelden direct over te nemen in de stedelijke omgeving van Amsterdam. De actieve drainage oplossingen in Bloemendaal zijn bekend, de bijzondere geohydrologische context van Bloemendaal is echter niet te vergelijken met Amsterdam. In Amsterdam wordt gekozen voor robuuste en duurzame maatregelen, actieve

beïnvloeding van de grondwaterstand is niet aan de orde. Zie toelichting beleid grondwater in het nieuwe GRP (2016-2021).

10. *"Het steeds terugkerende aspect van onderhoud: hoe gaat men het DT-riool onderhouden? Als daar niet strikt naar gekeken wordt dan verliest het snel de gewenste functie! Idem voor de HWA. Burgers hebben een taak van hun huis naar de buis in de straat, maar daarna....!"*

Antwoord:

Onderhoud van riolering en drainage zit in het regulier onderhouds- en inspectieprogramma. Bij de aanleg van riolering, hemelwaterafvoer en drainage voorzieningen is het onderhoud en beheerbaarheid van de voorzieningen primair aandachtspunt. Peilfiltermetingen hebben ook hier een waakfunctie.

11. *"Wat betekent Amsterdam rainproof voor de Irenebuurt? Hoe worden wij meegenomen in maatregelen?"*

Antwoord:

De gemeente heeft de ambitie dat de stad in 2020 een bui van 60 mm per uur kan verwerken zonder schade aan huizen en vitale infrastructuur. Zie nieuwe GRP. Het Amsterdam Rainproof programma geeft tevens informatie over maatregelen die bewoners op eigen kavel kunnen nemen. www.rainproof.nl. In het wateroverleg kunnen we van gedachten wisselen hoe de buurt zelf gebruik kan maken van het Rainproof programma.

12. *"De norm wordt niet geproblematiseerd als het om klimaatverandering gaat. Het gaat én om andere cijfers voor de gevolgen van de klimaatverandering én om meer dan klimaatverandering alleen in de Irenebuurt. Het KNMI rekent met 13-30% en hier maar met 14%."*

Antwoord:

Zie nieuwe GRP voor klimaat adaptatieopgave en beleid bestaande grondwateroverlast gebieden. Zie antwoord vraag 5 over klimaatadaptatieopgave.